

Datum: 24. 10. 2017

Za:

- Ministrstvo za zdravje, gp.mz@gov.si
- Ekonomsko-socialni svet, ess@gov.si

ZADEVA: Pisne pripombe na osnutek Pravilnika o poklicnih boleznih (verzija za interno uporabo, 11. 10. 2017), obravnavan na seji ESS 20. 10. 2017

Spoštovani!

V skladu s sklepom Ekonomsko-socialnega sveta na izredni seji 20. 10. 2017 pošiljamo pripombe Zveze svobodnih sindikatov Slovenije – ZSSS na osnutek Pravilnika o poklicnih boleznih (verzija za interno uporabo, 11. 10. 2017). Pripombe so bile potrjene na 1. delovnem posvetu s predsedniki in sekretarji sindikatov dejavnosti v ZSSS, ki je bil 24. 10. 2017 v Domu sindikatov na Dalmatinovi 4 v Ljubljani.

- 1. Izvedljivost koncepta pravilnika in rok izdaje:** V razmerah, ko še vedno ni razrešeno navzkrižje interesov izvajalcev medicine dela med strokovno doktrino in finančno odvisnostjo od delodajalca, je sprejemljiv predlagani koncept postopka prijavljanja sumov in verifikacije poklicnih bolezni. Ker določa izvedljiv postopek ugotavljanja, potrjevanja in prijavljanja poklicnih bolezni, naj ministrica za zdravje v skladu z 68. in 424. členom ZPIZ-2 izda Pravilnik o poklicnih boleznih najkasneje v decembru 2017. Pravilnik se naj uveljavi v letu 2018, ko bo ZZZS vzpostavil svoj izvedenski organ.
- 2. Sočasen sprejem dopolnitev drugih predpisov za učinkovito preventivo poklicnih bolezni:** Če naslednjega ni mogoče urediti v samem Pravilniku o poklicnih boleznih, je potrebno z učinkovitim medresorskim delovanjem sprejeti sočasne dopolnitve z njim povezanih predpisov:
 - a. Pravilnik o preventivnih zdravstvenih pregledih delavcev (UL RS 87/02, 29/03, 124/06, 43/11) – potrebno je določiti preventivne zdravstvene preglede za spremljanje poteka verificiranih poklicnih bolezni, da se zagotovi kontinuirano spremljanje zdravstvenega stanja poklicno obolelih. Potrebno je zagotoviti

statistiko v zvezi s potekom verificiranih poklicnih boleznih ne le na ravni delodajalca ampak tudi na nacionalni ravni. Prav tako je treba določiti, da je delodajalčev izvajalec medicine dela dolžan tudi delavca obvestiti o sumu poklicne bolezni, ugotovljenem med preventivnim zdravstvenim pregledom.

- b. Zakon o varnosti in zdravju pri delu (UL RS 43/2011) mora določiti obveznost inšpekcije dela, da takoj po prejetju obvestila o verificirani poklicni bolezni izvede inšpekcijski nadzor pri delodajalcu, pri katerem je bila ta verificirana, da preveri, ali delodajalčeva ocena tveganja ustrezno ocenjuje tveganje za nastanek te poklicne bolezni in določa ustrezne preventivne preglede.
- c. Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (UL RS 65/2000, 47/2015) mora določiti, da se v registru poklicnih boleznih pri NJIZ zbira najmanj naslednje podatke:
 - ime in priimek,
 - EMŠO,
 - ZZZS številka, napisana na zavarovančevi kartici zdravstvenega zavarovanja
 - spol,
 - starost,
 - datum verifikacije poklicne bolezni,
 - diagnoza poklicne bolezni (MKB 10 in številka s seznama poklicnih boleznih),
 - vzročni dejavnik,
 - indukcijska doba,
 - latentna doba,
 - poklic,
 - dejavnost,
 - delovno mesto,
 - matična številka delodajalca/ev,
- d. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (UL RS 9/1992) mora v 56. členu pooblastiti Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), da določi ustrezno stopnjo diferencirane prispevne stopnje posameznemu delodajalcu, pri katerem je verificirana poklicna bolezen. Nasploh je treba 56. člen spremeniti tako, da bo določal diferenciranje stopnje po posameznem delodajalcu in ne po celotni dejavnosti.
- e. V predpisu, ki omejuje zaposlovanje javnih uslužbencev, je treba določiti, da sme ZZZS zaposliti ustrezno število delavcev za izvedenski organ, ki bo vodil postopke potrjevanja sumov in verifikacije poklicnih boleznih.

3. Sočasna izdaja prilog Pravilnika o poklicnih boleznih: Sočasno s Pravilnikom je treba izdati vse njegove priloge:

- a. Priloga 1: Seznam poklicnih boleznih,
- b. Priloga 2: Obrazec vloge za ugotavljanje poklicne bolezni,
- c. Priloga 3: Obrazec za mnenje pooblaščenega zdravnika o potrditvi ali ne potrditvi suma o obstoju poklicne bolezni,
- d. publikacija »Verifikacija poklicnih boleznih v Republiki Sloveniji« na spletni strani MZ s kriteriji in merili za ugotavljanje vzročne zveze med boleznijo in neposrednim vplivom delovnega procesa ali delovnih pogojev na določenem delovnem mestu ali na delu, ki sodi v neposredni okvir dejavnosti, na podlagi katere delavec je ali je bil zavarovan.

4. **Vloga socialnih partnerjev v sistemu verifikacije poklicnih bolezni:** Pravilnik je potrebno dopolniti tako, da bo ustrezno urejal vlogo socialnih partnerjev:
- a. 4. člen: Socialni partnerji, zastopani v Ekonomsko-socialnem svetu, naj podajajo mnenje na predlog sprememb seznama poklicnih bolezni ter naj bodo pooblaščen, da Razširjenemu strokovnemu kolegiju za medicino dela, prometa in športa dajejo pobudo za dopolnitev seznama poklicnih bolezni,
 - b. 14. člen: Tudi Ekonomsko socialnemu svetu je potrebno posredovati v obravnavo letno poročilo, v katerem ZZZS in KIMPDS analizirata prejete in obravnavane vloge, sume o obstoju poklicne bolezni in potrjene poklicne bolezni ter postopek ugotavljanja, potrjevanja in prijavljanja poklicne bolezni.
5. **Pristojbina ugotavljanja in potrjevanja poklicne bolezni:** Prioritetno predlagamo, da se pristojbina črta. Če ta predlog ne bo upoštevan, naj pristojbina znaša največ 40 evrov in delavec naj jo plača šele potem, ko pooblaščen zdravnik ne potrdi suma o obstoju poklicne bolezni.
6. **Dodatne pripombe:**
- a. 5. člen: pogoj za določitev poklicne bolezni se naj dopolni tako, da bo dokazana vzročna zveza med boleznijo in praviloma daljšim neposrednim vplivom delovnega procesa ali delovnih pogojev na določenem delovnem mestu ali na delu, ki sodi v neposredni okvir dejavnosti, na podlagi katere delavec je ali je bil zavarovan v skladu s predpisi, ki urejajo pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje. UTEMELJITEV: Poklicna bolezen, zlasti povzročena z izpostavljenostjo nevarni kemikaliji, lahko nastane tudi pri kratkotrajni intenzivni izpostavljenosti.
 - b.14. člen: V zadnjem odstavku je treba črtati določilo, da ZZZS samemu sebi pošlje poročilo, v katerem ZZZS in KIMPDS analizirata prejete in obravnavane vloge, sume o obstoju poklicne bolezni in potrjene poklicne bolezni ter postopek ugotavljanja, potrjevanja in prijavljanja poklicne bolezni. Letno poročilo pa je potrebno posredovati tudi:
 - i. Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ), pristojnemu za varnost in zdravje pri delu,
 - ii. Svetu za varnost pri delu, posvetovalnemu organu ministra za delo, ustanovljenemu na podlagi 62. člena zakona o varnosti in zdravju pri delu (UL RS 43/2011), da obravnava ter sprejema stališča in priporočila o stanju, strategiji in izvajanju enotne politike ter prednostnih nalogah varnosti in zdravja pri delu,
 - iii. Ekonomsko-socialnemu svetu.
 - c. 15. člen: V delovno skupino se naj vključi tudi predstavnika stroke varnosti pri delu (Zbornica varnosti in zdravja pri delu).
 - d. 16. člen : V prehodni določbi je potrebno pravilno citirati določila Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju –ZPIZ-2 (UL RS 96/2012). Pravilnik o seznamu poklicnih bolezni (UL RS 85/2003) je bil namreč v 428. členu ZPIZ-2 že razveljavljen od 1. 1. 2013 dalje. Toda 424. člen ZPIZ-2 pa določa, da se še vedno uporablja seznam poklicnih bolezni v prilogi tega razveljavnega pravilnika, dokler minister za zdravje ne bo v skladu z 68. in 424. členom izdal predpisa, s katerim bo določil poklicne bolezni in dela, na katerih se pojavljajo te bolezni, pogoje, ob katerih se štejejo za poklicne bolezni, in postopek ugotavljanja, potrjevanja in prijavljanja poklicnih bolezni.

- e. V pravilniku manjka kazenska določba z globo za delodajalca in njegovega izvajalca medicine dela, ki v nasprotju s 7. členom pravilnika pooblaščenemu zdravniku ne posredujeta zahtevane dodatne dokumentacije v 10 delovnih dneh. Globa naj bo enaka globi, določeni v 76. členu Zakona o varnosti in zdravju pri delu ZVZD-1 (UL RS 43/2011): za prekršek se kaznuje z globo od 2.000 do 40.000 evrov delodajalec in z globo od 500 do 4.000 evrov odgovorna oseba delodajalca.
- f. Seznam poklicnih bolezní in opredelitev bolezní v zvezi z delom:
- i. Preveriti je treba, ali predlog seznama poklicnih bolezní vsebuje tudi:
 1. izpušne pline dizelskih motorjev, ki so v Evropi dokazano eden najpogostejših vzrokov poklicnega raka,
 2. alergije na tekstilni prah.
 - ii. Opredeliti se je treba:
 1. ali se naj med bolezní gibal uvrsti tudi okvare hrbtenice za delovna mesta, kjer ročno premeščanje bremen nad določeno težo, delo v prisilnih držah, delo na tekočem traku, zadostno obdobje izpostavljenosti ipd.).
 2. ali so v primeru povzročitelja na delovnem mestu poklicna bolezen oziroma bolezen v zvezi z delom nekatere diagnoze mentalnih motenj, ki jih Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) vodi pod kategorijo F43 Reakcija na hud stres in prilagoditvene motnje (F43.0 Akutna stresna reakcija, F43.1 Posttravmatska stresna motnja in F43.2 Prilagoditvena motnja).

Lučka Böhm,
izvršna sekretarka ZSSS
za varnost in zdravje pri delu